

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK
MAGYARORSZÁGON

2019. ÉVES
RÖVID JELENTÉS

TETT ÉS VÉDELEM
ALAPÍTVÁNY

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a zsidóellenesség okainak pontos ismerete és az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány (TEV) fő célja ezért a kérdést övező ismerethiány felszámolása. A TEV egyfelől havi rendszerességgel, szakmailag megalapozott módon figyeli a magyar közéleti eseményeket és a sajtót, és ezek alapján kimutatja az antiszemita megnyilvánulásokat és cselekedeteket. A rendszeres havi monitoringtevékenységgel összegyűjtött informá-

ciók elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közösség számára. Ebben az éves jelentésben a 2019. év monitoringtevékenységének eredményeit foglaljuk össze.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet-bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentésben ezt a kettőt összefoglalóan gyűlöletcselekményeknek nevezzük. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció.

MÓDSZERTAN¹

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlöletmotiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlöletcselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja² (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál³
- gyűlöletmotiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletincidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere

vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e; a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő.

Fontosnak tartjuk a gyűlöletcselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légtüres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8). A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.⁴ Az idősoros adatok elemzésekor pedig gondot fordítunk az események dinamikájának bemutatására.

¹ A módszertanunk lényegében változatlan a monitoringtevékenység 2013. májusi megkezdése óta. A módszertant Barna Ildikó dolgozta ki, az ő szövegét emeltük át ebbe a fejezetbe.

Az apró formai változtatásokat külön jelezzük.

² A gyűlölet-bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakrabarti és Carland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

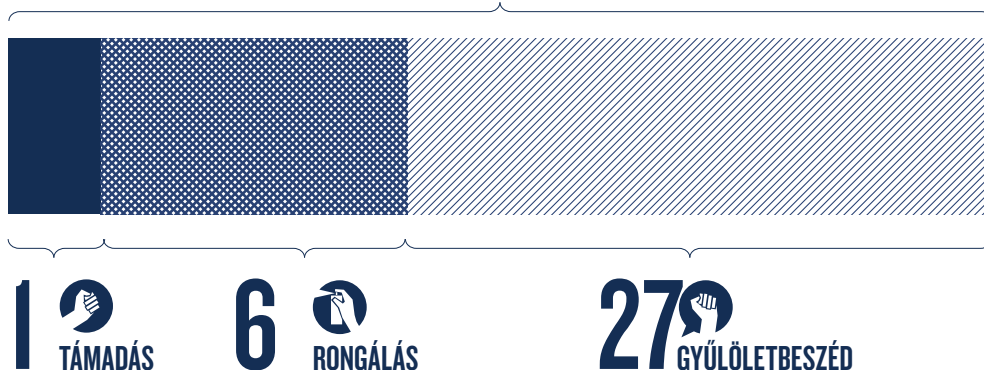
³ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

⁴ Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

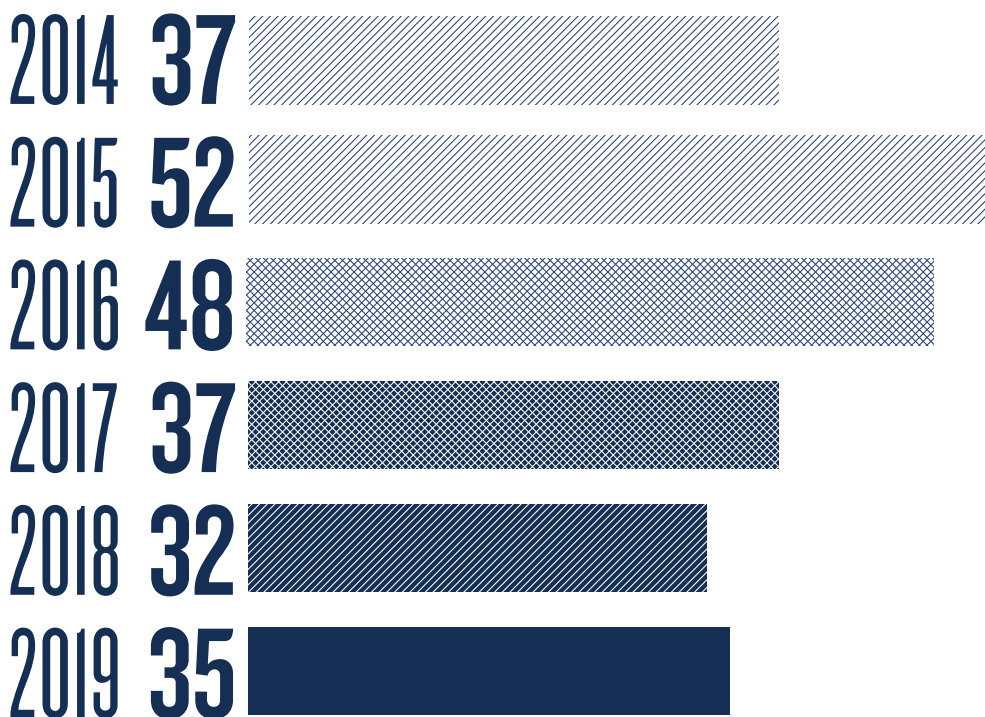
ADATOK

2019. évben a Tett és Védelem Alapítvány összesen 35 antiszemita gyűlöletcselekményt detektált. Ezek közül 1 esetben támadást, 6 esetben rongálást, 1 esetben fenyegetést és 27 esetben gyűlöletbeszédet azonosított.

35 ÖSSZES MONITOROZOTT
ANTISZEMITA
GYŰLÖLETCELEKMÉNY

Az előző évekkel összehasonlítva ez a szám minimális – körülbelül 10%-os – növekedést mutat. Egy évvel korábban, 2018-ban 32 eseményt azonosítottunk. A korábbi évek számai a következőképp alakultak: 2017-ben 36, 2016-ban 48, 2015-ben 52, 2014-ben pedig 37 eseményt detektáltunk. Fontos megjegyezni, hogy Alapítványunk hiánypótló monitoringtevékenységét 2013 májusában kezdte meg, így teljes éves összehasonlításra alkalmas adatokkal csak a 2014. évtől kezdődően rendelkezünk.

2019-ben a gyűlöletbeszédék száma növekedett. 1 esetben jutott tudomásunkra támadás. A 6 rongáláson és 27 gyűlölet-

beszéden kívül 1 esetben fenyegetésről is hírt adtunk. Diszkriminációról nem érkezett be adat.

1 **TÁMADÁS**

6 **RONGÁLÁS**

27 **GYŰLÖLETBESZÉD**

A támadások esetében, a 2018. évi 3 eseményhez képest, 2019-ben egyetlen alkalommal jutott tudomásunkra személy elleni erőszakos atrocitás. Ez jelentős csökkenésnek tekinthető. Ugyanakkor a támadás korábban sem volt jellemző elkövetési mód – 2016-2017-ben egyetlen eset sem jutott tudomásunkra. A rongálások esetében egyfajta növekvő tendencia volt megfigyelhető, mely a 2018. évre minimális csök-

kenést mutatott, és a 2019. évben folytatódott. 2014-ben 2 eset, 2015-ben 5, 2016-ban már 10, míg 2017-ben 12, majd 2018-ban 10, illetve 2019-ben már csak 6 esetben adtunk hírt a közösségre irányuló, vagy annak intézményét érintő illetén cselekményről – ezek a legtöbb esetben kirekesztő, antiszemita falfirkák és egyéb felületképző anyagokkal elkövetett gyűlöletcselekmények voltak.

2014 **2**

2015 **5**

2016 **10**

2017 **13**

2018 **10**

2019 **6**

A gyűlöletbeszéd esetében a 2019. évi esetszám növekedést mutat. A 2018. évig csökkenési tendenciát mutattunk ki, azonban a 2019. évben egy jelentős emelkedést tapasztaltunk. 2017. évben 24 esetet azonosítottunk, 2016-ban 37-et, 2015-ben 43-at és

2014-ben 32 ilyen esemény jutott tudomásunkra. Jól látható, hogy a korábbi évekhez viszonyítva a 2018-as évben detektáltuk a legkevesebb gyűlöletbeszéd kategóriájába tartozó cselekményt.

2014 32

2015 43

2016 37

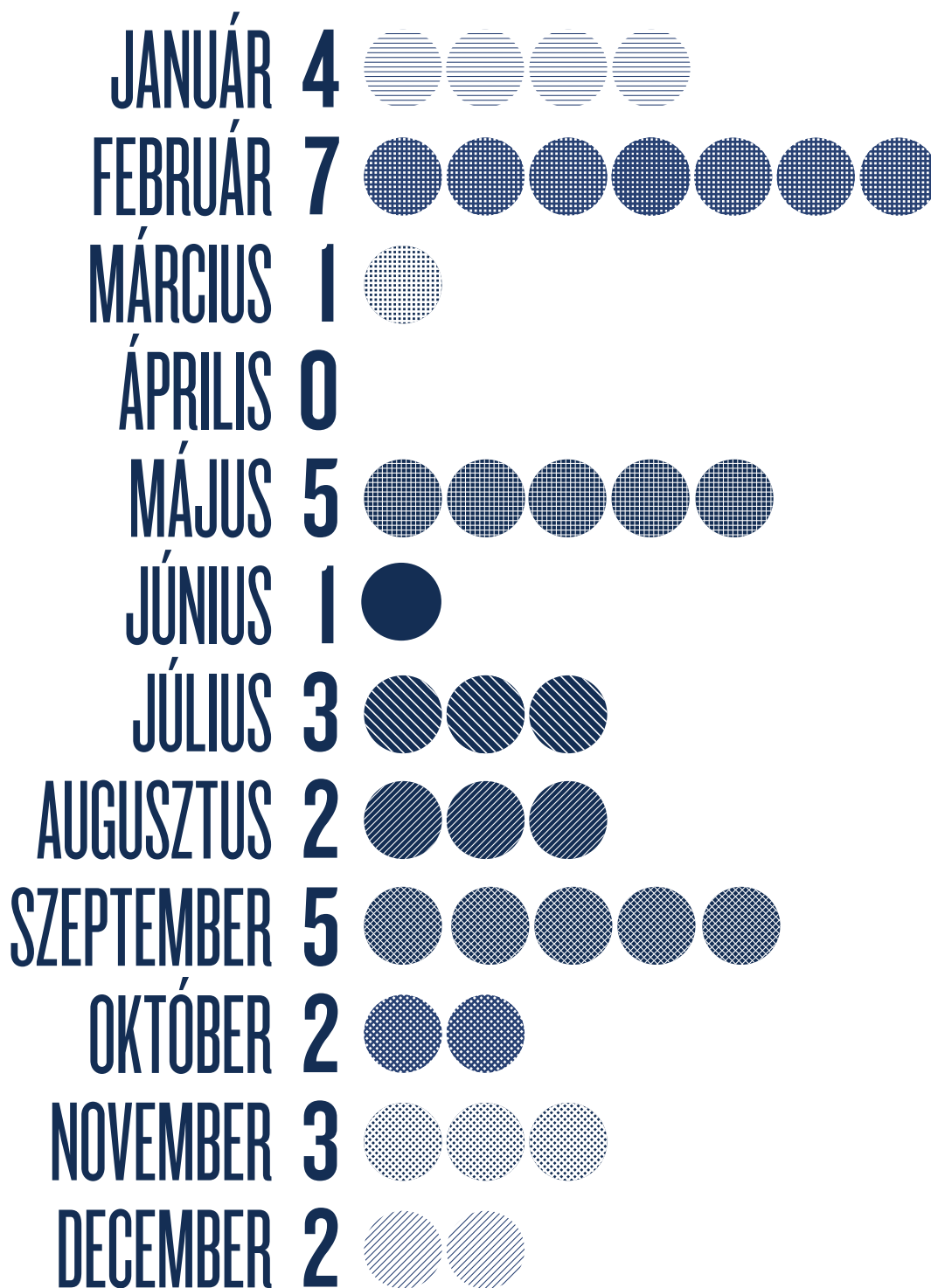
2017 24

2018 19

2019 27

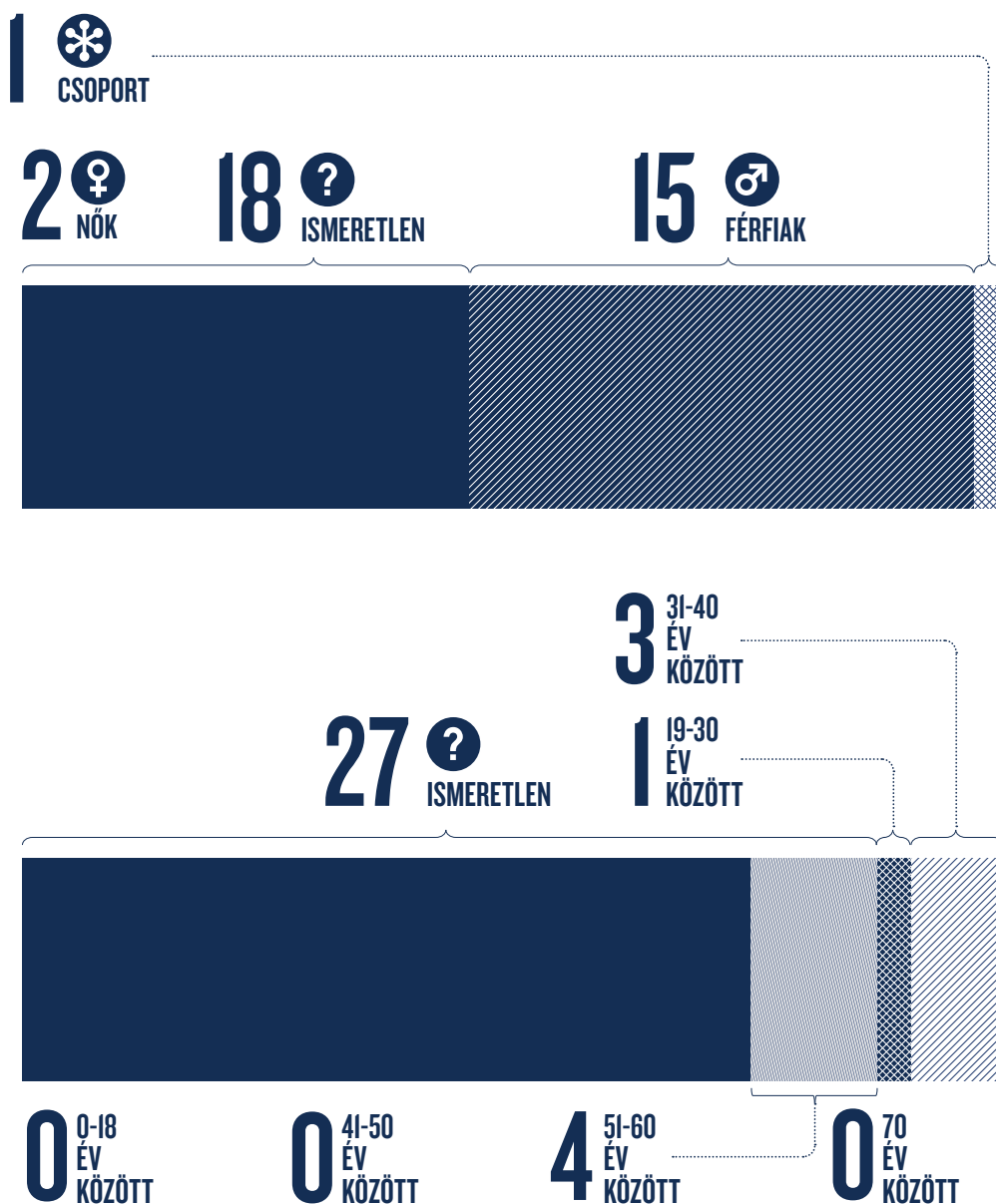
A havi eloszlás alapján a február hónap volt kiemelkedő a maga 7 esetszámaival. Ezt követően májusban és szeptember hónapokban azonosítottunk 5-5 cselekményt. Az átlagos havi esetszám 3 volt. Összességében tehát:

januárban 4, februárban 7, márciusban 1, áprilisban 0, májusban 5, júniusban 1, júliusban 3, augusztusban 2, szeptemberben 5, októberben 2, novemberben 3, decemberben pedig 2 eseményről szereztünk tudomást.

Az események többségével kapcsolatban elmondható, hogy azok spontán cselekmények voltak. Néhányuk – például a rongálás kategóriájába tartozó falfirkák – feltételeznek valamiféle előkészületet. Összességében szer-

vezettséget az elkövetések kapcsán nem állapítottunk meg. Emberölés, súlyos fizikai erőszak és támadás az utóbbi három esztendőben nem fordult el.

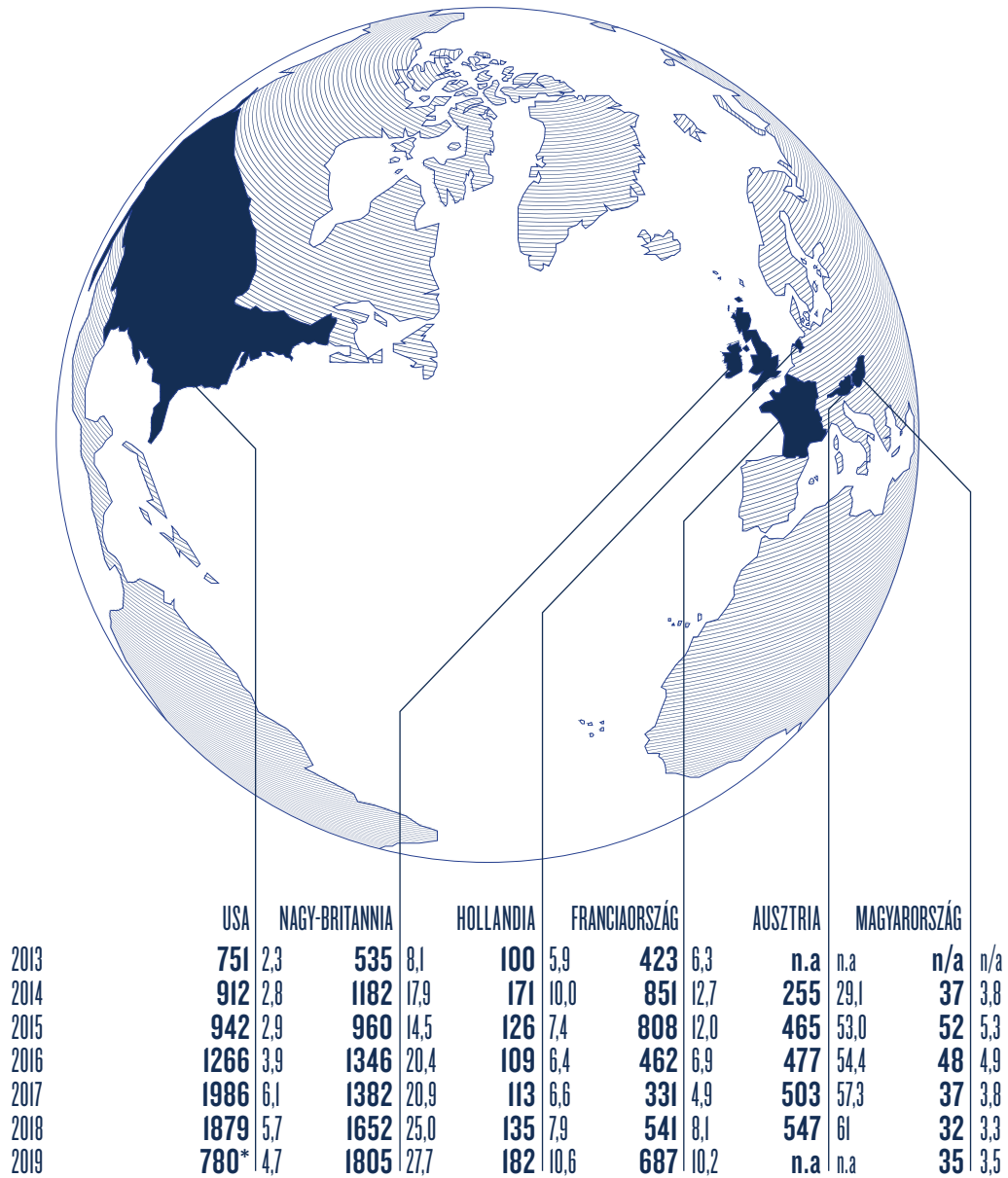
2019. évben 4 új eljárást indítottunk. Egy 2019 februárjában indult eljárásunkat még ebben az évben felfüggesztették, illetve egy eljárást a feljelentés elutasítása után mégis folytatták. Vádemelési szakaszig egyetlen – korábban vagy ez évben – kezdeményezett jogi ügyünk sem jutott el 2019-ben. Ítélet, illetve jogerős hátrányos jogkövetkezmény

egyetlen eljárásunkban sem jutott tudomásunkra – ilyet nem mondott ki bíróság, vagy az ügyészség. Ehhez ugyanakkor hozzátartozik az a tény is, hogy nem egységes a jogalkalmazói gyakorlat abban, hogy bár feljelentőként egy adott ügyben Alapítványunk szerepelt, a sértett – közösség – miatt nem feltétlenül értesítik a feljelentőt.

Végezetül néhány összehasonlító adat olyan országokból, ahol vezetnek statisztikát a gyűlölet-bűncselekmények számáról. A táblázatban a jelentett esetszámok találhatóak. Az éves jelentések adott év lezártaival készülhetnek el, sok esetben az adatokat később publikálják – a később beérkezett

adatokkal frissítjük jelentésünket.

A magyarországi esetszámok lényegesen alacsonyabbak, mint a nyugati országokban. Az elmúlt években különösen a francia és brit zsidóság vált veszélyeztetetté.

* fél éves adat

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus ért, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

FORRÓDRÓT (+36 1) 5 1 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és Facebook-oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtsük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:

Cím: 1082 Budapest, Baross utca 61.

Tel: +36 1 267 57 54, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>, info@tev.hu

IMPRESSZUM

Kiadó: Tett és Védelem Alapítvány,
Szalai Kálmán titkár

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak,
a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

Szerkesztők: Nádasi Krisztián vezető kutató,
Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoport
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, a Tett és Védelem Alapítvány
és a Brüsszel Intézet jogi képviselője
Bodó Gábor kutató, a Monitoring csoport tagja
Tóth Gábor kommunikációs szakértő

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő
irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a
jelentés létrejöttét.

Támogatás: **Bodnár Dániel** filozófus,
Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag
a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a
forrás pontos megjelölésével.

2020 Budapest

TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

1082 Budapest, Baross utca 61.

+36 1 267 57 54

<http://www.tev.hu>

info@brusszelintezet.hu